

Informatienota

Datum vergadering	:	6 februari 2024
Registratienummer	:	GZDGWB/1321415
Informatienummer	:	IN015
Portefeuillehouder	:	Jacoline Hartman
Bijlage(n)	:	Eindrapport implementatie bouwvergunningtaken, Hiemstra & De Vries
Onderwerp	:	Voortgang onderzoek implementatie bouwvergunningtaken

Onderwerp

Voortgang implementatie bouwvergunningtaken

Kennisnemen van

Kennis te nemen van:

1. De voortgang van de voorbereiding op de implementatie van bouwvergunningtaken.
2. Bijgaande eindrapport implementatie bouwvergunningtaken van Hiemstra & De Vries.

Ter voorbereiding op het gesprek tijdens de beeldvormende vergadering van 6 februari aanstaande.

Inleiding

De gemeenteraad van West Betuwe heeft in 2020 besloten om binnen de huidige raadsperiode bouwvergunningtaken volledig weg te halen bij de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR). Uw raad is tijdens de beeldvormde sessie van 16 mei 2023 meegenomen het plan van aanpak dat beschrijft hoe hier uitvoering aan te geven. Tijdens de beeldvormende vergadering van 7 november 2023 is uw raad meegenomen in de tussentijdse resultaten van het kaderstellend onderzoek naar de implementatie van de bouwvergunningtaken. De door uw raad gestelde vragen en genoemde suggesties zijn onderzocht en hebben geleid tot aanvulling of aanscherping van het onderzoek.

Het kaderstellend onderzoek is afgerond. De resultaten zijn verwerkt in bijgaand eindrapport. Op 6 februari is er een beeldvormende vergadering om uw raad hierover te informeren. Het college nodigt uw raad via deze nota uit om die avond in gesprek te gaan over een aantal belangrijke thema's en wenst uw raad alvast te informeren over:

- De implementatie van bouwvergunningtaken en de plus op de dienstverlening hieromtrent;
- Vier mogelijke routes voor implementatie van vergunningtaken en plus op de dienstverlening;
- De financiële en organisatorische consequenties van implementatie en uittreding.

Hierbij wil het college een aantal conclusies uit het onderzoek extra onder de aandacht brengen bij uw raad. Deze wijken namelijk af van de informatie die beschikbaar was ten tijden van het besluit in 2020 om vergunningtaken terug te halen.

- De afname van de kwaliteit van dienstverlening als gevolg van de organisatie die overheveling van taken teweegbrengt. Uiteindelijk zal het zelf uitvoeren van vergunningtaken tot een marginale kwaliteitsverbetering leiden.
- De invoering van de Omgevingswet en de mogelijkheden die de instrumenten van deze wet biedt voor ruimere beleidskaders en maatwerk, alsmede andere verbetermogelijkheden voor de dienstverlening die kunnen worden gerealiseerd, ongeacht waar vergunningtaken belegd zijn. Naar verwachting is de kwaliteitswinst hoger en de investering lager.

- Het overhevelen van taken leidt tot een structurele toevoeging van ca. 20 fte, en een aanvullende toevoeging van ca. 4 fte voor het verbeteren van de dienstverlening. Als gevolg van autonome groei is dit meer dan destijds is ingeschat.
- De te verwachten investeringskosten en kosten voor desintegratie (uittredingskosten) zijn aanzienlijk hoger dan destijds ingeschat door Deloitte (2019). Deze kosten moeten worden bezien in het licht van het huidige financiële meerjarenperspectief, waarbij Rijksoverheidsbeleid vanaf 2026 tot een financiële teruggang gaat leiden. Dit perspectief was ten tijden van de besluitvorming in 2020 niet bekend.
- De aanbesteding, implementatie en onderwijzing van medewerkers in het gebruik van de vereiste systemen, alsmede de datamigratie tussen de ODR en West Betuwe en de afstemming van beide zaaksystemen op elkaar voor de samenwerking na overheveling van taken, is een langdurig en intensief traject dat om een forse financiële investering vraagt.

Uw raad wordt tevens meegenomen in de bestuurlijke planning en risico's. Vooralsnog liggen we op koers om bouwvergunningtaken terug te halen conform de bestuurlijke opdracht (per 1-1-2026). Deze koers biedt echter onvoldoende ruimte om te anticiperen op nieuwe inzichten. Bovendien zijn er drie risico's waardoor we de koers mogelijk niet kunnen aanhouden. Deze worden in de nota toegelicht.

Kernboodschap

Het kaderstellend onderzoek is een feitelijk onderzoek om te bepalen:

1. Om welke bouwvergunningtaken het concreet gaat,
2. Wat het terughalen van deze taken betekent voor de dienstverlening rondom daaromtrent,
3. En wat hiervan de organisatorische en financiële consequenties zijn.

Meerdere scenario's voor implementatie met bijhorende consequenties zijn onderzocht. Alle nodige input is geïnventariseerd, geanalyseerd en uitgewerkt in het eindrapport. Uw raad wordt gevraagd kennis te nemen van het eindrapport en de belangrijkste conclusies daaruit. Uw raad wordt tevens meegenomen in de bestuurlijke planning, de risico's en het proces van uittreding.

Deeltaken sloop, asbest en brandveiligheid blijven bij de ODR. Juridische advisering op bezwaar en beroep bij bouwvergunningtaken beroep gaat mee.

Bouwvergunningtaken bestaan uit meer dan 40 deeltaken, die zijn ondergebracht bij de ODR. Conform het afwegingskader luidt het advies alle taken over te hevelen naar West Betuwe met uitzondering van de deelproducten sloop, asbest en brandveiligheid. Vanwege onvoldoende robuustheid, gezondheids- en veiligheidsrisico's wordt geadviseerd deze taken bij de ODR te laten. Juridische ondersteuning op bezwaar en beroep bij bouwvergunningtaken gaat mee ter bevordering van een correcte afhandeling en navolging van een vergunningaanvraag.

Het terughalen van bouwvergunningtaken leidt tot een tijdelijke kwaliteitsdaling. Zonder aanvullende maatregelen is de uiteindelijke kwaliteitsverbetering marginaal.

Het terughalen van de bouwvergunningtaken leidt niet automatisch tot een hogere tevredenheid onder inwoners en ondernemers over de dienstverlening rondom vergunningverlening. Onveranderd beleid, informatievoorziening, werkhouding en werkprocessen leidt tot dezelfde resultaten. Sterker nog, met de beoogde reorganisatie zal de dienstverlening aanvankelijk zelfs in kwaliteit dalen door:

- De benodigde inwerktijd van nieuwe medewerkers;
- Het anders invullen van rollen en taken bij zowel de gemeente als ODR;
- Het opnieuw opbouwen van relaties met ketenpartners en externe bureaus.

Bovendien worden de communicatielijnen langer tussen bouwen (West Betuwe) en milieu (ODR), en tussen vergunningverlening (West Betuwe) en toezicht en handhaving (ODR). Dit vraagt om nieuwe en goede werkafspraken en -instructies. Zonder het doorvoeren van aanvullende maatregelen in de dienstverlening is de uiteindelijke kwaliteitsverbetering naar verwachting marginaal. Een 'plus' zetten op de bestaande dienstverlening is nodig om échte kwaliteitsverbetering te bereiken. Het onderzoek toont een aantal mogelijkheden ten aanzien van beleid, informatievoorziening en kwaliteitsborging die ook zonder overheveling van taken bijdragen aan de verbetering van de dienstverbetering.

1. De Omgevingswet en evaluatie van beleid

Met de invoering van de Omgevingswet heeft de gemeente instrumenten gekregen die ruimere beleidskaders biedt en daarmee meer mogelijkheden creëert voor maatwerk. Zo is de omgevingsvisie vormvrij. De gemeenteraad bepaalt dus zelf hoe gedetailleerd het (delen van) de omgevingsvisie opstelt. Dit geeft ruimte om op lokale behoeften te kunnen inspelen. Door open normen toe te passen in het Omgevingsplan ontstaat er ruimte voor maatwerk. Evaluatie van beleid met mogelijk en waar wenselijk versoepeling of verduidelijking van regels kan leiden tot meer klanttevredenheid over de dienstverlening. De interpretatievrijheid die een vergunningverlener daarmee verkrijgt, vraagt echter wel om goede borging van afspraken en afstemming met toezicht en handhaving op de controleer- en handhaafbaarheid ervan. Uw raad heeft eerder besloten beleidsneutraal over te gaan tot het Omgevingsplan. Werken met open normen vraagt om harmonisatie van het Omgevingsplan.

2. Een sterkere front-office en meer persoonlijk contact

Een sterkere front-office met meer persoonlijk contact en aandacht voor effectief en efficiënt klantcontact gericht op ruimtelijke ordening en bouwen.

3. Goede informatievoorziening

Een goede fysieke en digitale dienstverlening, waarbij ruimte is voor een gesprek of het stellen en efficiënt en effectief beantwoorden van vragen helpt initiatiefnemers op weg in het proces.

4. Medewerkers met de juiste houding, gedrag en (communicatie)vaardigheden

In de geest van de Omgevingswet denken medewerkers mee met initiatiefnemers vanuit de 'ja, mits' gedachte om kansrijke en wenselijke initiatieven mogelijk te maken.

5. Monitoring en bijsturen

De kwaliteit van dienstverlening blijvend monitoren en bijsturen om het gewenste kwaliteitsniveau te behouden leidt tot een duurzame kwaliteit van dienstverlening.

In de gesprekken met de stuurgroep, het college en uw raad is duidelijk geworden dat het geen kwestie is van *of* een plus op dienstverlening rondom vergunningtaken wordt gerealiseerd, maar van *wat, hoe en wanneer*. Een nadere uitwerking van de visie op dienstverlening toegespitst op dienstverlening rondom vergunningverlening is dan ook nodig om meer inzicht te krijgen in:

- Welke kwaliteitsverbeteringen zijn nodig, dan wel wenselijk in de dienstverlening rondom vergunningverlening met oog voor de behoefte van inwoners én de ambtelijke organisatie?
- Welke kwaliteit streven we dan na?
- Hoe meten we het effect van deze verbeteringen op de kwaliteit van dienstverlening?
- Wat zijn de organisatorische en financiële voorwaarden om deze verbeteringen te realiseren?
- Welke aanpak is nodig om deze verbeteringen te bereiken, met oog voor meekoppelkansen, de haalbaarheid van de planning, risico's en uitvoerbaarheid voor de ambtelijke organisatie?

Er loopt een werving voor een projectleider Dienstverlening V(TH) ter uitvoering van deze uitwerking tot een visie en aanpak. Deze visie en aanpak zal aansluiten op het organisatie brede dienstverleningsprogramma (in ontwikkeling) en de urgentie van een aantal verbeteringen.

Verbetering van dienstverlenende taken die onafhankelijk zijn van wie vergunningtaken uitvoert en nu ook binnen West Betuwe zijn belegd (zoals beleid, front-office en digitale informatievoorziening) en de mandaatregeling van de ODR, kunnen los van de implementatie van vergunningtaken worden georganiseerd.

Eén scenario, vier verschillende routes voor implementatie

In principe zijn er drie hoofdroutes af te leggen voor het terughalen van de bouwvergunningtaken en in samenhang realiseren van een 'plus' op de dienstverlening daaromtrent. Zie hoofdstuk 5 uit het eindrapport.

1. De vergunningtaken terughalen en tegelijkertijd de 'plus' op de dienstverlening organiseren.
2. Eerst de vergunningtaken terughalen en daarna de 'plus' op de dienstverlening organiseren.
3. Eerst de 'plus' op de dienstverlening organiseren en daarna de vergunningtaken terughalen.

Op basis van de gesprekken die gevoerd zijn met onder andere de stuurgroep en uw raad, heeft Hiemstra & De Vries nog een vierde route onderzocht. *Route 4* is een variant tussen route 1 en 3:

4. Eerst starten met de plus op de dienstverlening organiseren, en het terughalen van vergunningtaken één jaar opschuiven (terughalen per 1-1-2027)

Het tijdspad, de voor- en nadelen, kansen en risico's van elke route worden hierna verder toegelicht.

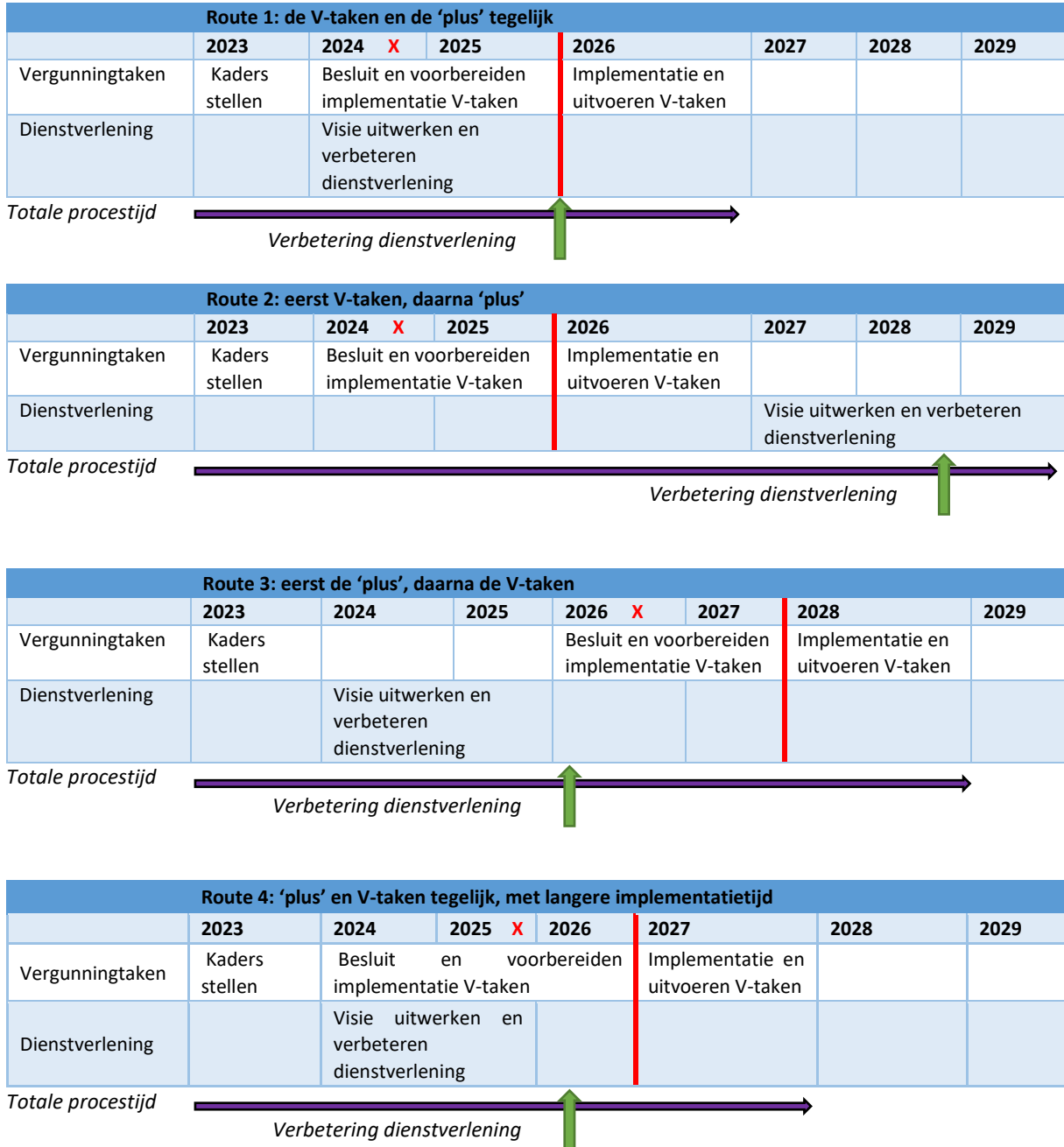
De vier routes: het tijdspad, de voor- en nadelen, kansen en risico's

Elke route kent een eigen tijdspad met zowel voor- als nadelen, kansen en risico's. Afbeelding 1 is een overzicht van de vier routes met bijhorend tijdspad. De *paarse pijl* geeft de totale procestijd weer, de *groene pijl* het moment waarop significante verbetering van dienstverlening is gerealiseerd, het *rode kruisje* het 'point of no return' en de *rode lijn* het moment van uittreden.

- *Route 1* lijkt in tijd het kortst met het snelst merkbare effect op kwaliteitsverbetering voor inwoners en ondernemers. Echter, deze route kent ook de grootste risico's ten aanzien van haalbaarheid en uitvoerbaarheid voor de ambtelijke organisatie van de gemeente en de ODR. Deze route sluit wel aan op een organisatie brede behoefte om, los van implementatie van bouwvergunningtaken, het huidige beleid te willen evalueren en dienstverlening 'dichtbij' en 'op maat' te organiseren.
- *Route 2* duurt het langst. De kwaliteitswinst voor inwoners en ondernemers komt als laatst, terwijl het besluit om taken terug te halen nu juist daarom te doen is.
- *Route 3* biedt de meest realistische doorlooptijd en snelste kwaliteitswinst voor inwoners en ondernemers. Deze route wijkt wel af van de bestuurlijke opdracht in het college uitvoeringsprogramma om uit te treden binnen de huidige raadsperiode (1-1-2028). Zowel het GO / NO GO moment als het definitieve 'point of no return' vallen buiten de huidige raadsperiode.
- Bij *route 4* wordt direct gestart met de verbetering van de dienstverlening. Waar nodig in samen met de ODR. De overdracht van taken schuift een jaar op. Daarmee worden de risico's op haalbaarheid en uitvoerbaarheid van route 1 en 2 ingeperkt. Daarbij biedt deze route een aantal kansen ten opzichte van route 1 en 2. De verbetering van de dienstverlening loopt iets voor op het overhevelen van taken. In tegenstelling tot route 3 ligt het 'point of no return' wel binnen de huidige raadsperiode.

Op basis van de huidige inzichten bieden *route 1 en 2* onvoldoende ruimte om te anticiperen op de effecten van veranderende wetgeving, de visie op de dienstverlening VTH en alternatieve verbetermogelijkheden, en het besluit op het al dan niet terughalen van toezicht- en handhavingstaken en de gevolgen daarvan. *Route 3 en 4* bieden deze ruimte wel.

Afbeelding 1. Overzicht van de routes met tijdsfad

In alle gevallen zal de kwaliteit van vergunningverlening gedurende de eerste periode van overdracht en uitvoering dalen. De verschillen tussen de routes betreffen de totale procestijd, het moment van uitreden, de snelheid van merkbare kwaliteitsverbeteringen, haalbaarheid van de planning en uitvoerbaarheid voor de organisaties. Op basis van de huidige informatie is er geen noemenswaardig verschil te verwachten in financiële consequenties tussen de routes. Tabel 1 is een overzicht van de voor- en nadelen van de vier routes uit het eindrapport van Hiemstra & De Vries. Uw raad neemt uiteindelijk een besluit over de te volgen route met de bijhorende consequenties en risico's.

Tabel 1. De voor- en nadelen van de vier routes

	Route 1	Route 2	Route 3	Route 4
Totale procestijd	Korte implementatietijd	Lange implementatietijd	Middellange implementatietijd	Relatief korte implementatietijd
Snelheid zichtbaarheid kwaliteitsverbetering	Kwaliteitsverbetering op korte termijn al zichtbaar voor inwoner	Kwaliteitsverbetering pas op lange termijn zichtbaar voor inwoner	Kwaliteitsverbetering op korte termijn al zichtbaar voor inwoner	Kwaliteitsverbetering op korte termijn al zichtbaar voor inwoner
Uittreden binnen raadsperiode	Uittreden per 1-1-2026	Uittreden per 1-1-2026	Uittreden per 1-1-2028	Uittreden per 1-1-2027
Haalbaarheid planning	Groot risico op niet tijdige beschikbaarheid en uitloop planning	Laag risico op niet tijdige beschikbaarheid en uitloop planning	Laag risico op niet tijdige beschikbaarheid en uitloop planning	Beperkt risico op niet tijdige beschikbaarheid en uitloop planning
Uitvoerbaarheid organisatie	Grote capaciteitsvraag Hoog werktempo Onduidelijkheid over vergunningverlening door Omgevingswet en WKB	Reële capaciteitsvraag en werktempo Onduidelijkheid over vergunningverlening door Omgevingswet en WKB	Reële capaciteitsvraag en werktempo Duidelijkheid over vergunningverlening onder Omgevingswet en WKB	Meer reële capaciteitsvraag en meer duidelijkheid over vergunningverlening door Omgevingswet en WKB
Legenda	Rood: voldoet niet aan de uitgangspunten en de opdracht van de raad Oranje: voldoet enigszins Groen: voldoet geheel			

De belangrijkste voordelen van route 4 ten opzichte van de andere routes zijn:

- Het besluit tot overhevelen valt wel nog in deze raadsperiode, inclusief het 'point of no return', te weten de brief naar het AB van de ODR met het voornemen om uit te treden (t.o.v. route 3);
- Het 'point of no return' een jaar opschuiven, biedt ruimte om de 'plus' op de dienstverlening uit te werken en in gang te zetten. Dit geeft de mogelijkheid om vanuit een integrale afweging in 2025 te besluiten of de implementatie van bouwvergunningtaken en de daarmee samenhangende investeringskosten nog steeds noodzakelijk zijn om de gewenste kwaliteit dienstverlening te bereiken (t.o.v. routes 1 en 2).
- Ook kan het besluit op het terughalen van toezicht- en handhavingstaken en de gevolgen daarvan in één proces worden meegenomen (t.o.v. route 1 en 2).
- Er is meer tijd voor aanbesteding en implementatie van ICT-systemen (t.o.v. routes 1, 2 en 3);
- Er is meer tijd voor de implementatie van bouwvergunningtaken te realiseren. Niet beide elementen tegelijkertijd in volle gang te hoeven zetten verlicht de extra druk op de ambtelijke organisaties van de gemeente en de ODR (t.o.v. route 1);
- Vanuit de nader uitgewerkte visie op en al doorgevoerde verbeteringen in de vergunningsdienstverlening kan gestart worden met het overhevelen van de taken en het invullen van rollen en taken. De "dip" tijdens het overhevelen van taken wordt hierdoor ook enigszins gedempt. (t.o.v. routes 1 en 2);
- Er is meer tijd om te anticiperen op de effecten van veranderende wetgeving (Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging) en dáárna taken over te hevelen (t.o.v. routes 1 en 2);
- Er is meer tijd voor zorgvuldige afstemming van de financiële gevolgen van het terughalen van taken als gevolg van veranderende wetgeving (t.o.v. routes 1 en 2);

Organisatorische gevolgen

Volgens het onderzoek vragen de uitvoering van bouwvergunningtaken, juridische advisering bij bezwaar en beroep, en overheadtaken om een structurele toevoeging van ca. 20 fte aan de organisatie. Voor het realiseren van de plus op de dienstverlening vraagt naar verwachting om een structurele toevoeging van ca. 4 fte aan de organisatie. De nog op te stellen visie op dienstverlening V(TH) zal hier meer duidelijkheid over geven.

Voor een deel worden deze fte's in een nieuw team onder leiding van een nieuwe teamleider opgericht. Een overig deel wordt toegevoegd aan bestaande teams. Zorgen zijn geuit door onder andere de Ondernemingsraad over de impact op huisvesting en de organisatiestructuur als gevolg van deze organisatie uitbreiding in samenhang met autonome groei, de oprichting van het team Flexibele kern en het in huis halen van taken uit overige gemeenschappelijke regelingen (P&O en administratie). De OR heeft het adviesrecht in deze en wordt gedurende de voorbereiding op en de implementatie van vergunningtaken uitvoerig en zorgvuldig geïnformeerd en gevraagd om advies.

Financiële gevolgen

Overheveling van bouwvergunningtaken, en kwaliteitsverbetering van dienstverlening heeft incidentele en structurele financiële gevolgen. Middels een informatienota en het tussenrapport van Hiemstra & de Vries is uw raad in de beeldvormende vergadering van 7 november hierover geïnformeerd.

Hoofdstuk 6 van het eindrapport geeft inzicht in de nodige te verwachten incidentele en structurele investeringen, voor zover deze reeds inzichtelijk zijn in deze fase van het project. De structurele kosten voor uitvoering van de bouwvergunningtaken zijn naar verwachting gelijk aan wat het kost om deze door de ODR uit te laten voeren. Dekking komt uit de leges. Daarbovenop komen de nog te bepalen kosten voor ICT en 452.000 euro voor toevoeging van vier vaste formatieplaatsen voor de plus op de dienstverlening. Voor beiden is nog geen structurele dekking in de begroting.

De incidentele kosten voor desintegratie (uittredingskosten ODR) en de plus op de dienstverlening zijn ingeschat op 7.850.861 euro. De incidentele kosten voor ICT zijn nog onbekend. Voor alledrie is nog geen dekking in de begroting. De frictiekosten (ook wel projectkosten) voor de gemeente en de ODR worden nader bepaald. De hoogte hiervan hangt namelijk af van een aantal nog te maken keuzes. Dekking hiervoor valt onder het projectbudget.

De financiële gevolgen van het overhevelen van vergunningtaken berekend door Hiemstra & De Vries wijken af van de bedragen in het rapport van Deloitte (2019), op basis waarvan de raad op 21 april 2020 besloot taken over te hevelen. De hogere indicatie van uittredingskosten zijn het gevolg van:

- De kengetallen waarmee Hiemstra & De Vries rekent zijn hoger door de indexering.
- Als gevolg van autonome groei is het aantal uren dat West Betuwe afneemt bij de ODR voor de uitvoering van vergunningtaken in de loop der jaren gestegen. Daar waar Deloitte uitgegaan is van 11 fte, gaat Hiemstra & de Vries uit van 13,33 fte.
- Deloitte gaat uit van maximaal 30% fte dat vrijwillig de overstap maakt naar de gemeente. Hiemstra & De Vries houdt geen rekening met overstap van medewerkers van de ODR naar West Betuwe. In gesprekken met de ODR is namelijk aangegeven dat dit niet het geval zal zijn.
- Hiemstra & De Vries heeft geconcludeerd dat met het terughalen van vergunningtaken ook juridische advisering bezwaar en beroep op vergunningverlening terugkomt. Deze taken ondersteunen elkaar en volgen elkaar op. Dit aantal fte dat ook meekomt, is niet meegenomen in de berekeningen van Deloitte.

De methodiek en berekeningen van Hiemstra & de Vries zijn slechts ter indicatie.

Conform de Gemeenschappelijke regeling (Gr) stelt het Algemeen bestuur (AB) van de ODR de regels vast ten aanzien van uittreden en de (financiële) gevolgen daarvan voor de uittredende deelnemer. Deze worden vastgelegd in een overeenkomst. De uittredende gemeente is hierin volgend en gehouden aan het betalen van de door het AB bepaalde uittredingskosten binnen de gestelde termijn. Een onafhankelijke registeraccountant wordt ingezet voor de vaststelling van de uittredingskosten. Het college heeft ingestemd met het inhuren van juridische en financiële ondersteuning ter behartiging van de belangen van de gemeente West Betuwe en haar inwoners in dit proces. De directie en het college van West Betuwe streeft naar redelijkheid en billijkheid in de vaststelling van de uittredingskosten. De uittredingskosten, almede alle overige incidentele en structurele investeringskosten worden immers betaald van gemeenschapsgeld. Op de uitvoeringskosten na kunnen deze niet middels leges worden doorberekend aan de aanvrager. Het is aan uw raad om te bepalen of deze investeringen afwegen tegen het aantal vergunningaanvragen per jaar, en ten koste van de dienstverlening op andere taakvelden deze eenmalige en structurele kosten worden gedekt.

De financiële gevolgen van taakoverheveling moeten opnieuw worden bezien in het licht van het huidige financiële meerjarenperspectief. Vanaf 2026 is er sprake van een financiële teruggang als gevolg van Rijksoverheidsbeleid. Ten tijden van de besluitvorming in 2020 was er nog geen sprake van dit beleid en de financiële nadelige gevolgen daarvan voor gemeenten. In juli wordt uw raad gevraagd integraal te kijken naar de financiële gevolgen van het terughalen van taken in het meerjarenperspectief van de perspectiefnota. Uw raad wordt in september 2024 gevraagd een besluit te nemen op het scenario voor implementatie en de gevolgen daarvan.

Communicatie

Het terughalen van bouwvergunningtaken is een complex en gevoelig vraagstuk met allerlei directe en indirecte belanghebbenden. De communicatiestrategie en -kalender (vastgesteld op 22 juni 2023) zorgt ervoor dat belanghebbenden tijdig en op de juiste manier worden betrokken. De strategie en kalender is specifiek voor de kaderstellende fase die loopt tot en met besluitvorming (september 2024). In het tweede kwartaal wordt een nieuwe strategie en kalender opgesteld voor de implementatiefase.

Bestuurlijke planning

Het college en de raad zijn in het voor- en najaar van 2023 meegenomen in de planning en mogelijke risico's en onzekerheden die kunnen leiden tot koerswijziging. Op dit moment liggen we op koers om bouwvergunningtaken terug te halen per 1-1-2026, conform de bestuurlijke opdracht in het college uitvoeringsprogramma. De uiteindelijke route die wordt gekozen voor de implementatie van bouwvergunningtaken en de plus op de dienstverlening bepaalt de daadwerkelijke te volgen tijdlijn.

Jaar	Activiteit	Tijdstip	Uitvoering	Beleidsdoel	
2023	Onderzoek implementatie v-taken en informeren stuurgroep VTH, OR, MT, directie, college en raad				
2024	Q1 - Opinievorming implementatie v- taken & plus dienstverlening	Juli – Perspectiefnota, integrale afweging financiële gevolgen implementatie v-taken	September - Besluitvorming over implementatie v-taken & plus dienstverlening door de raad	Q4 – Start implementatie v-taken en plus dienstverlening	Brief 22/10 naar AB ODR (AB 25/11) voor uitvoering taken per 1-1-26
2025	Implementatie v-taken en plus op de dienstverlening, en besluit AB ODR: uittredingsplan en -kosten				
2026	Uitvoeren en monitoren van v-taken en dienstverlening				
2027	Evt. bijsturen uitvoering van v-taken en dienstverlening				

Uitgaande van de bestuurlijke opdracht (uittreden per 1-1-2026) toont tabel 2 dat dit proces voor uw raad nog één GO / NO GO moment kent (september 2024). De opzeg brief naar het AB van de ODR (aanleveren uiterlijk 22-10-2024) met het voornemen om uit te treden is het definitieve 'point of no return'. Conform de Gr start het AB dan een procedure om regels vast te stellen ten aanzien van de wijze waarop de gevolgen van de uittreding worden bepaald en vastgelegd in de vaststellingsovereenkomst.

Bovenstaande planning sluit aan bij route 1 en 2. Op basis van de huidige inzichten bieden *route 1 en 2* onvoldoende ruimte om te anticiperen op de effecten van veranderende wetgeving, de visie op de dienstverlening VTH en alternatieve verbetermogelijkheden, en het besluit op het al dan niet terughalen van toezicht- en handhavingstaken en de gevolgen daarvan. Binnen route 3 en 4 is die ruimte er wel. In geval van route 4 schuift het GO / NO GO moment op naar 2025 (uiterlijk in september). De opzeg brief naar het AB van de ODR (het definitieve 'point of no return') schuift dan op naar oktober 2025. Dit valt nog steeds binnen de huidige raadsperiode. In geval van route 3 vallen de besluitvorming en het GO / NO GO moment wel buiten de raadsperiode.

Koers en risicomanagement

Op dit moment liggen we op koers om bouwvergunningtaken terug te halen per 1-1-2026. Zoals eerder aangegeven in deze nota biedt deze koers echter onvoldoende ruimte om te anticiperen op de effecten van veranderende wetgeving, de visie op de dienstverlening VTH en alternatieve verbetermogelijkheden, en het besluit op het al dan niet terughalen van toezicht- en handhavingstaken en de gevolgen daarvan. Bovendien zijn er drie risico's waardoor we de koers mogelijk niet kunnen aanhouden: 1) de aanbesteding en implementatie van ICT-systemen en informatiemanagement, 2) de tijdige beschikbaarheid van medewerkers om de implementatie van bouwvergunningtaken en verbetering van de dienstverlening binnen het gewenste tijdsplan te realiseren, en 3) het wijzigingsvoorstel Gemeenschappelijke regeling. Deze risico's worden hierna toegelicht.

Informatiemanagement

Tijdige aanschaf van en ondersteuning bij de implementatie van de nodige systemen en data-overdracht, en bij het eigen maken van de systemen, is vereist om de bouwvergunningtaken zelf uit te voeren. Uw raad is daarover geïnformeerd in de informatienota voorafgaand aan de beeldvormende vergadering van 7 november.

De werkgroep informatiemanagement heeft een eerste beeld van wat er technisch nodig is omtrent informatiemanagement om taken uit te kunnen voeren. Op dit moment voeren we een marktverkenningsonderzoek uit. We onderzoeken de doorlooptijd van aanbesteding en implementatie, de risico's en investeringskosten van een aantal technische opties voor software-implementatie. De voorlopige resultaten van de marktverkenning laten zien dat de aanbesteding en implementatie, alsmede het onderwijzen van de nieuwe medewerkers in het gebruik ervan, een langdurig en intensief traject is. Werkprocessen moeten in kaart worden gebracht en worden ingericht in het zaakstelsel. Er is veel contact met de leverancier over de inrichting. Naast de inrichting van en oefenen met het zaakstelsel bij West Betuwe moet er overdracht plaatsvinden van dossiers vanuit de ODR naar West Betuwe, alsmede afstemming van de twee zaakssystemen voor de samenwerking na overheveling van taken. Ook dit is een tijdrovend proces dat om grote zorgvuldigheid vraagt in het kader van privacy wetgeving en bescherming van persoonsgegevens.

De definitieve uitkomsten van de marktverkenning nemen we mee in de besluitvorming in september (GO / NO GO) over hoe we de taken implementeren, de consequenties daarvan en binnen welk tijdsplan dit plaats kan vinden.

Capaciteitsvraag

Vanuit diverse hoeken, waaronder vanuit de Ondernemingsraad, worden zorgen geuit over de impact van deze planning op de ambtelijke organisatie en zorgvuldige voorbereiding die deze implementatie van taken vraagt. In de implementatiefase is de capaciteitsvraag alleen maar groter. Om het beoogde doel te bereiken, is bovendien extra capaciteit nodig om een plus op de dienstverlening uit te werken in te realiseren. Dit zorgt voor een nog grotere capaciteitsvraag van de ambtelijke organisaties. Daarom presenteert Hiemstra & De Vries vier routes waarin de samenhang tussen het terughalen van de bouwvergunningtaken en de plus op de dienstverlening centraal staat. Implementatie van bouwvergunningtaken en de plus op de dienstverlening organiseren vraagt om tijdig te investeren in extra capaciteit en prioriteit in de capaciteitsplanning, ongeacht de route die wordt gekozen. Gezien de krapte op de huidige arbeidsmarkt vormt dit een risico. Bij route 1 is dit risico het grootst.

Gemeenschappelijke regeling

Momenteel ligt er een wijzigingsvoorstel voor de Gemeenschappelijke regeling met nieuwe bepalingen voor uittreden. Uw raad is op 9 januari in een beeldvormende vergadering hierover geïnformeerd. Indien dit voorstel wordt aangenomen vormt het bepalen van de uittredingskosten en -voorwaarden ook een mogelijk risico op de haalbaarheid van implementatie. Wanneer de opzegbrief bij het AB van de ODR ligt en het proces van uittreden is gestart, is er geen mogelijkheid meer voor uitloop op de implementatie. Eventuele (onvoorziene) omstandigheden in het implementatietraject die vragen om meer implementatietijd, daaraan kunnen we mogelijk niet tegemoetkomen. Het risico bestaat dat West Betuwe op de vastgestelde uittreeddatum onvoldoende is voorbereid op het zelf uitvoeren van de taken. De krapte op de arbeidsmarkt en niet tijdige maar noodzakelijke implementatie van informatiemanagement en overdracht van data vormen hierbij een groot risico. Dit risico is bij route 4 het kleinst, omdat deze een extra jaar doorlooptijd voor implementatie biedt.

Vervolg

Uw raad wordt op transparante wijze meegenomen richting besluitvorming om tot een zorgvuldige afweging te komen op hoe bouwvergunningtaken terug te halen en de consequenties daarvan. Tijdens de beeldvormende vergadering van 6 februari wordt uw raad plenair geïnformeerd. Er is voldoende gelegenheid om vragen te stellen. Na deze sessie ontvangt uw raad schriftelijk antwoord op de gestelde vragen. In juli wordt uw raad gevraagd integraal te kijken naar de financiële gevolgen van het terughalen van taken in het meerjarenperspectief van de perspectiefnota. In september wordt uw raad gevraagd een besluit te nemen op de implementatie van bouwvergunningtaken.

Bijlage(n)

1. Eindrapport implementatie bouwvergunningtaken, Hiemstra & De Vries (december 2023)

Suggestie ter afhandeling

Bespreken tijdens beeldvormende vergadering van 6 februari.

Burgemeester en wethouders van de gemeente West Betuwe,
de gemeentesecretaris, Philip Bosman
de burgemeester, Servaas Stoop